

VYŠETŘENÍ MIMOJÍCNOVÉHO REFLUXU

Informace pro pacienty a zdravotnický personál

Červen 2017

Vážená paní, vážený pane, vážení rodiče,

rádi bychom Vás informovali o možnosti využití nového vyšetření, které může přispět k získání dalších informací o Vašem onemocnění. Výsledky tohoto testu mohou přispět ke zjištění příčiny Vašeho onemocnění, k úpravě Vaší stávající léčby a v některých případech k výraznému zlepšení zdravotního stavu.

Jedná se o vyšetření přítomnosti trávicího enzymu zvaného pepsin ve slinách. Tento enzym se přirozeně vyskytuje v žaludečních šťávách a napomáhá štěpit bílkoviny obsažené v potravě. Za určitých nežádoucích okolností se může společně se žaludečním obsahem dostat do jícnu a odtud dále do oblasti horních dýchacích a polykacích cest. Tento stav je znám pod pojmem jícnový reflux a jeho příčinou je narušení některé z tzv. antirefluxových bariér. Těmi jsou především správná funkce dolního jícnového svěrače a správná očišťovací funkce jícnu, čili správná peristaltika. Tekutina zvaná refluxát nebo její aerosol obsahuje kromě pepsinu také kyselinu chlorovodíkovou, případně i žlučové kyseliny a trávicí šťávy pocházející ze slinivky. Přítomnost refluxátu v oblasti horních dýchacích a polykacích cest může vyvolávat anebo zhoršovat průběh celé řady respiračních obtíží a onemocnění. Tyto potíže jsou důsledkem přímého poškození sliznice dýchacích a polykacích cest pepsinem a/nebo kyselinou chlorovodíkovou (tzv. mikro- či makro-aspirace), může se však jednat i o reflexní mechanismus nezávislý na přítomnosti žaludečních šťáv v dýchacích cestách.

Obtíže způsobené patologickým jícnovým refluxem můžeme rozdělit na typicky jícnové, jako je pálení žáhy, návrat žaludečních šťáv do dutiny ústní (tzv. regurgitace), tlak za dolní částí hrudní kosti, obtížné nebo bolestivé polykání, vážnutí soust v jícnu při polykání, obtěžující říhání nebo pocit cizího tělesa v krku (tzv. globus). Tyto potíže jsou obvykle způsobené drážděním jícnu samotným žaludečním obsahem. Nebo se vyskytnou obtíže mimojícnové, kam patří dráždivý kašel, pocit zahlenění, hořkost v ústech, chrapot, pokašlávání, nebo hlasové potíže. Setkáváme se i s častějšími infekcemi v oblasti hltanu, nosohltanu, časté rýmy, opakované záněty vedlejších dutin a někdy také záněty středouší. Reflux může způsobovat i zvýšenou kazivost zubů. Pacienti s mimojícnovými příznaky nemusí mít vždy současně příznaky jícnové. Nemoc může rovněž zhoršovat průběh astmatu, chronické bronchitidy, zánětů vmezeřené plicní tkáně (fibrózy, sarkoidózu) a může být příčinou i chronických nevrátných plicních změn. Pokud je toto onemocnění prokázáno, je k jeho léčení k dispozici často velmi účinná léčba.

Léčení mimojícnového refluxu se neobejde bez spolupráce se specialistou v oblasti gastroenterologie, který posoudí druh a závažnost jícnového refluxu. Nezbytnou součástí léčby jsou dietní a režimová opatření, u pacientů s nadváhou či obezitou je rovněž nezbytná redukce hmotnosti. K léčbě lze kromě léků využít i rehabilitaci a případně i léčbu chirurgickou.

Vyšetření přítomnosti pepsinu ve vzorku odebraných slin, tzv. PEP test provádí biochemik, výsledky bývají k dispozici zpravidla v horizontu jednoho týdne.

Odběr slin se provádí zpravidla po probuzení nalačno, bez předchozí ústní hygieny, do speciální nádoby. V úvahu přichází i odběr cca 1 hodinu po velkém jídle anebo 1 hodinu po manifestaci obtíží. Vhodné je i současné vyplnění dotazníku za účelem vyhodnocení tzv. reflux symptom indexu.

V případě zájmu o provedení testu je vhodné obrátit se na lékaře nebo na vedoucí sestru ambulance kliniky pneumologie a ftizeologie.

Toto vyšetření však nemá t.č. ještě číselný kód a zatím není hrazeno zdravotními pojišťovnami. Proto bylo vedením FN Plzeň doporučeno, aby si nemocní vyšetření, podobně jako je tomu v některých jiných zemích, např. ve Velké Británii, hradili sami. Cena testu je v našich podmínkách t.č. 500 Kč.

Naše klinika má s využíváním PEP testu, zatím jako jedno z mála plicních pracovišť v České republice již poměrně rozsáhlé zkušenosti založené na výzkumu této problematiky. U řady nemocných se již podařilo nejen zcela odstranit či alespoň zlepšit dechové obtíže, ale také díky spolupráci s gastroenterologem diagnostikovat a léčit do té doby nezjištěná onemocnění jícnu.

Pokud se u Vás vyskytne některý z těchto příznaků, můžete trpět jícnovým refluxem:

① Tzv. jícnové příznaky refluxní nemoci jícnu:

- pálení žáhy – nepříjemný svíravý pocit za hrudní kostí či skutečně pálení v průběhu jícnu, nejčastěji v souvislosti s jídlem, při předklonu či během činností se zapojením břišního svalstva
- regurgitace – návrat žaludečních šťáv do dutiny ústní
- dysfagie či odynofagie – obtížné polykání či bolestivé polykání, váznutí soust při polykání
- obtěžující říhání
- globus – pocit cizího tělesa v krku
- bolest v epigastriu či za hrudní kostí – bolest břicha v „trojúhelníku“ nad pupkem

① Tzv. mimojícnové příznaky refluxní nemoci jícnu:

- chronický nevysvětlitelný kašel
- pokašlávání
- dušnost
- chrápání
- bolest v krku
- zahlenění
- chrapot
- hlasová únava
- poruchy chuti, pachů v ústech
- zvýšená kazivost zubů
- zápach z úst (halitóza)
- bolest jazyka, afty v dutině ústní